

288

Wet van 20 april 1988, houdende wijziging van de Militaire Ambtenarenwet 1931 (Stb. 519) en van de Wet rechtstoestand dienstplichtigen (Stb. 1971, 231) ter zake van de uitoefening van grondrechten

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het in verband met de grondwettelijke bepalingen inzake de grondrechten wenselijk is de Militaire Ambtenarenwet 1931 en de Wet rechtstoestand dienstplichtigen te wijzigen;

Zo is het, dat Wij, de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

ARTIKEL I

In de Militaire Ambtenarenwet 1931 (Stb. 519)¹ worden de volgende wijzigingen aangebracht:

A

In artikel 1 wordt onder vernummering van het vijfde lid tot zesde lid een nieuw vijfde lid ingevoegd, luidende:

5. Voor de toepassing van deze wet wordt onder werkelijke dienst verstaan: de tijd gedurende welke de militaire ambtenaar:

- a. is aangesteld bij het beroepspersoneel van de zeemacht, de landmacht of de luchtmacht en hij niet op non-activiteit is gesteld en hem geen buitengewoon verlof van lange duur is verleend;
- b. behoort tot het reserve-personeel van de zeemacht, de landmacht of de luchtmacht en als zodanig feitelijk onder de wapenen is.

B

Artikel 5, derde lid, onderdeel b, wordt vervangen door:

b. deel uitmaken van het bestuur of in dienst zijn van een vereniging van militairen. Onder vereniging van militairen dient voor de toepassing van dit artikel mede te worden begrepen een verband van verenigingen en een onderdeel van een vereniging.

C

Artikel 12 wordt vervangen door:

Artikel 12

Voor zover deze onderwerpen niet reeds bij of krachtens de wet zijn geregeld, worden voor de militaire ambtenaren bij of krachtens algemene maatregel van bestuur voorschriften vastgesteld betreffende:

- a. aanstelling;
- b. het onderzoek naar de geschiktheid en bekwaamheid;
- c. opleiding;
- d. bevordering;
- e. schorsing;
- f. ontslag;
- g. dienstitijden;
- h. verlof;
- i. gezondheidszorg;
- j. bescherming bij de arbeid;
- k. woon-, verblijfs- en bereikbaarheidsverplichtingen;
- l. medezeggenschap;
- m. bezoldiging en overige militaire inkomsten;
- n. wachtgeld;
- o. overige rechten en verplichtingen;
- p. de wijze, waarop met de daarvoor in aanmerking komende verenigingen van militairen overleg wordt gepleegd over aangelegenheden van algemeen belang voor de rechtstoestand van militaire ambtenaren.

D

Na artikel 12 worden de volgende artikelen ingevoegd:

Artikel 12a

1. De militaire ambtenaar dient zich te onthouden van het openbaren van gedachten of gevoelens dan wel de uitoefening van het recht tot vereniging, tot vergadering en tot betoging, indien door de uitoefening van deze rechten de goede vervulling van zijn functie of de goede functionering van de openbare dienst, voor zover deze in verband staat met zijn functievervulling, niet in redelijkheid zou zijn verzekerd.

2. Het eerste lid is, voor wat betreft het recht van vereniging, niet van toepassing op het lidmaatschap van:

- a. een politieke groepering waarvan de naam of aanduiding is ingeschreven overeenkomstig de artikelen G1 of G2 van de Kieswet (Stb. 1951, 290) dan wel overeenkomstig de Wet Europese Verkiezingen (Stb. 1978, 652);
- b. een politieke groepering waarvan de naam of aanduiding is ingeschreven overeenkomstig artikel G3 van de Kieswet, en die, indien na de inschrijving verkiezingen zijn gehouden voor de gemeenteraden, aan de laatst gehouden verkiezingen heeft deelgenomen; of
- c. een vakvereniging.

3. De militaire ambtenaar is verplicht tot geheimhouding van enig gegeven, de dienst betreffende, tegenover een ieder die tot kennisneming daarvan niet bevoegd is, voor zover die verplichting uit de aard der zaak volgt.

Artikel 12b

De militaire ambtenaar is niet gehouden tot dienstverrichting op voor hem op grond van zijn godsdienst of levensovertuiging geldende feest- en rustdagen, tenzij het dienstbelang dit onvermijdelijk maakt.

Artikel 12c

1. Een militair ambtenaar, die een functie in een publiekrechtelijk college, waarin hij is benoemd of verkozen, gezien de omvang van de daaruit voortvloeiende werkzaamheden niet gelijktijdig kan vervullen met zijn functie, wordt in verband daarmee op non-activiteit gesteld, tenzij de belangen van de dienst vorderen dat zulks niet geschiedt. Betreffende het doorbetalen van bezoldiging kunnen bij of krachtens algemene maatregel van bestuur regels worden gesteld.

2. Indien de militaire ambtenaar in verband met een functie in een publiekrechtelijk college, waarin hij is benoemd of verkozen, niet op non-activiteit is gesteld, wordt hem voor het bijwonen van vergaderingen en zittingen van dit college en voor het verrichten van daaruit voortvloeiende werkzaamheden ten behoeve van dit college buitengewoon verlof verleend, tenzij de belangen van de dienst vorderen dat het verlof niet wordt verleend. Betreffende het doorbetalen van bezoldiging kunnen bij of krachtens algemene maatregel van bestuur regels worden gesteld.

3. Aan de militaire ambtenaar wordt, tenzij de belangen van de dienst vorderen dat het verlof niet wordt verleend, buitengewoon verlof verleend voor aan te wijzen activiteiten van of voor een vereniging van militairen overeenkomstig regels te stellen bij of krachtens algemene maatregel van bestuur.

Artikel 12d

1. De militaire ambtenaar is verplicht zich tijdens het verblijf in een gebouw, luchtvaartuig of voertuig alsmede op een vaartuig of een terrein, dat in gebruik is bij of ten behoeve van de krijgsmacht of dat de militaire ambtenaar tot verblijf of gebruik dient bij de vervulling van zijn taak in internationaal verband, te onderwerpen aan een in het belang van de dienst door het bevoegd gezag gelast onderzoek aan zijn lichaam of zijn kleding of van zijn daar aanwezige goederen.

2. Het bevoegd gezag, op wiens last het in het vorige lid bedoelde onderzoek plaats heeft, neemt de nodige maatregelen ten einde daarbij een onredelijke of onbehoorlijke bejegening te voorkomen.

Artikel 12e

Het is de militaire ambtenaar in werkelijke dienst verboden, anders dan met toestemming of in opdracht van Onze Minister of van een door deze aan te wijzen functionaris, te reizen naar dan wel te verblijven in:

- a. bij koninklijk besluit aangewezen landen, waarin het verblijf door een militair ambtenaar in werkelijke dienst een bijzonder risico voor de veiligheid of andere gewichtige belangen van de Staat of zijn bondgenoten kan opleveren;
- b. een land of landsdeel waar feitelijk een gewapend conflict bestaat.

Artikel 12f

Een gewezen militair ambtenaar, die op het tijdstip van ingang van zijn eervol ontslag tenminste vijftien jaar tot het beroeps- of reserve-personeel heeft behoord, behoudt de status van militair ten aanzien van door Onze Minister te bepalen voorrechten, zulks tenzij hij van rechtswege is ontslagen of zich uit Nederlands nationaal oogpunt beschouwd onwaardig heeft gedragen. Bij de bepaling van de termijn van vijftien jaar telt mee de tijd, die betrokkene als dienstplichtige in werkelijke dienst heeft doorgebracht.

Artikel 12g

1. Voor de aanstelling als militair ambtenaar komt, tenzij bij of krachtens algemene maatregel van bestuur anders wordt bepaald, slechts in aanmerking degene die Nederlander is.

2. Niet in aanmerking voor een aanstelling als militair ambtenaar komt degene ten aanzien van wie moet worden betwijfeld of hij zijn plicht als militair ambtenaar onder alle omstandigheden getrouwelijk zal volbrengen.

3. Aan de militaire ambtenaar kan eervol ontslag worden verleend, wanneer uit zijn gedragingen blijkt, dat geen voldoende waarborg aanwezig is, dat hij zijn plicht als militair ambtenaar onder alle omstandigheden getrouwelijk zal volbrengen.

4. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden gesteld ter zake van het bepaalde in dit artikel.

ARTIKEL II

In de Wet rechtstoestand dienstplichtigen (Stb. 1971, 231)² worden de volgende wijzigingen aangebracht:

A

In artikel 1 wordt na onderdeel b een onderdeel c ingevoegd, luidende:

c. werkelijke dienst: de tijd gedurende welke de dienstplichtige als zodanig feitelijk onder de wapenen is.

B

Artikel 2 wordt vervangen door:

Artikel 2

Voor zover deze onderwerpen niet reeds bij of krachtens de wet zijn geregeld, worden voor de dienstplichtige en voor zover nodig voor de gewezen dienstplichtige bij of krachtens algemene maatregel van bestuur voorschriften vastgesteld betreffende:

- a. opleiding;
- b. onderzoek naar de geschiktheid en de bekwaamheid anders dan ingevolge de Dienstplichtwet;
- c. bevordering;
- d. terugstelling bij administratieve maatregel;
- e. dienstitijden;
- f. verlof;
- g. gezondheidszorg;
- h. bescherming bij de arbeid;
- i. woon-, verblijfs- en bereikbaarheidsverplichtingen;
- j. medezeggenschap;
- k. bezoldiging en overige militaire inkomsten;
- l. overige rechten en verplichtingen;
- m. de wijze, waarop met de daarvoor in aanmerking komende verenigingen van militairen overleg wordt gepleegd over aangelegenheden van algemeen belang voor de rechtstoestand van dienstplichtigen.

Na artikel 2 worden de volgende artikelen ingevoegd:

Artikel 2a

1. De dienstplichtige dient zich te onthouden van het openbaren van gedachten of gevoelens dan wel de uitoefening van het recht tot vereniging, tot vergadering en tot betoging, indien door de uitoefening van deze rechten de goede vervulling van zijn functie of de goede functionering van de openbare dienst, voor zover deze in verband staat met zijn functievervulling, niet in redelijkheid zou zijn verzekerd.

2. Het eerste lid is, voor wat betreft het recht van vereniging, niet van toepassing op het lidmaatschap van:

a. een politieke groepering waarvan de naam of aanduiding is ingeschreven overeenkomstig de artikelen G1 of G2 van de Kieswet (Stb. 1951, 290) dan wel overeenkomstig de Wet Europese Verkiezingen (Stb. 1978, 652);

b. een politieke groepering waarvan de naam of aanduiding is ingeschreven overeenkomstig artikel G3 van de Kieswet, en die, indien na de inschrijving verkiezingen zijn gehouden voor de gemeenteraden, aan de laatst gehouden verkiezingen heeft deelgenomen; of

c. een vakvereniging.

3. De dienstplichtige is verplicht tot geheimhouding van enig gegeven, de dienst betreffende, tegenover een ieder die tot kennisneming daarvan niet bevoegd is, voor zover die verplichting uit de aard der zaak volgt.

Artikel 2b

De dienstplichtige is niet gehouden tot dienstverrichting op voor hem op grond van zijn godsdienst of levensovertuiging geldende feest- en rustdagen, tenzij het dienstbelang dit onvermijdelijk maakt.

Artikel 2c

1. Aan de dienstplichtige wordt buitengewoon verlof verleend voor het bijwonen van vergaderingen en zittingen van een publiekrechtelijk college, waarin hij is benoemd of verkozen, en voor het verrichten van daaruit voortvloeiende werkzaamheden ten behoeve van dit college, tenzij de belangen van de dienst vorderen dat het verlof niet wordt verleend. Betreffende het doorbetalen van bezoldiging kunnen bij of krachtens algemene maatregel van bestuur regels worden gesteld.

2. Aan de dienstplichtige wordt, tenzij de belangen van de dienst vorderen dat het verlof niet wordt verleend, buitengewoon verlof verleend voor aan te wijzen activiteiten van of voor een vereniging van militairen overeenkomstig regels te stellen bij of krachtens algemene maatregel van bestuur.

Artikel 2d

1. De dienstplichtige is verplicht zich tijdens het verblijf in een gebouw, luchtvaartuig of voertuig alsmede op een vaartuig of een terrein, dat in gebruik is bij of ten behoeve van de krijgsmacht of dat de dienstplichtige tot verblijf of gebruik dient bij de vervulling van zijn taak in internationaal verband, te onderwerpen aan een in het belang van de dienst door het bevoegd gezag gelast onderzoek aan zijn lichaam of zijn kleding of van zijn daar aanwezige goederen.

2. Het bevoegd gezag, op wiens last het in het vorige lid bedoelde onderzoek plaats heeft, neemt de nodige maatregelen ten einde daarbij een onredelijke of onbehoorlijke bejegening te voorkomen.

Artikel 2e

Het is de dienstplichtige in werkelijke dienst verboden, anders dan met toestemming of in opdracht van Onze Minister of van een door deze aan te wijzen functionaris, te reizen naar of te verblijven in:

- a. bij koninklijk besluit aangewezen landen, waarin het verblijf door een dienstplichtige in werkelijke dienst een bijzonder risico voor de veiligheid of andere gewichtige belangen van de Staat of zijn bondgenoten kan opleveren;
- b. een land of landsdeel waar feitelijk een gewapend conflict bestaat.

¹ Laatstelijk gewijzigd bij de Wet van 11 februari 1988, Stb. 77

² Laatstelijk gewijzigd bij de Wet van 20 november 1985, Stb. 617

Zie voor de behandeling in de Staten-Generaal:

Kamerstukken II 1986/87; 1987/88, 20033
Hand. II 1987/88, blz. 2555-2566; 2621-2638

Kamerstukken I 1987/88 20033 (149, 159, 159a, 159b)

Hand. I 1987/88, blz. 936

ARTIKEL III

Deze wet treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip.

Lasten en bevelen dat deze wet in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven te 's-Gravenhage, 20 april 1988

Beatrix

De Staatssecretaris van Defensie,
J. van Houwelingen

De Minister van Justitie,
F. Korthals Altes

Uitgegeven de *dertigste* juni 1988

De Minister van Justitie,
F. Korthals Altes